

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Marie Žiškové a soudců JUDr. Lenky Kaniové a JUDr. Josefa Baxy v právní věci **žalobkyně: M. K.,** zastoupené Mgr. Alexandrem Vaškevičem, advokátem se sídlem Františkánská 7, 301 00 Plzeň, proti **žalovanému Ministerstvu vnitra** se sídlem Nad Štolou 3, poštovní schránka 21/OAM, 170 34 Praha 7, v řízení o žalobě proti rozhodnutí ze dne 4. 6. 2003, č. j. OAM-52/VL-10-05-2003, o kasační stížnosti žalobkyně proti rozsudku Krajského soudu v Hradci Králové ze dne 15. 3. 2004, č. j. 30 Az 137/2003-22,

takto:

I. Kasační stížnost **se zamítá**.

II. Žalobkyně **nemá právo** na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.

III. Žalovanému **se nepřiznává právo** na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.

Odůvodnění:

Rozhodnutím ze dne 4. 6. 2003 neudělil žalovaný žalobkyni azyl podle § 12, § 13 odst. 1, 2 a § 14 zákona č. 325/1999 Sb., o azylu a o změně zákona č. 283/1991 Sb., o Policii České republiky, ve znění pozdějších předpisů (zákon o azylu); zároveň vyslovil, že na žalobkyni se nevztahuje překážka vycestování ve smyslu § 91 zákona o azylu.

V žalobě proti tomuto rozhodnutí žalobkyně vyjmenovala četná ustanovení správního řádu, jejichž porušení se žalovaný podle jejího názoru dopustil. Rovněž namítla porušení zákona o azylu ze strany správního orgánu: domnívá se totiž, že splňuje zákonné podmínky pro udělení azylu podle § 12 a § 14 zákona o azylu a že se na ni vztahuje překážka vycestování ve smyslu § 91 téhož zákona. Co se skutkových důvodů žaloby týče, odkázala žalobkyně na obsah správního spisu; k tomu dodala, že byla v zemi původu diskriminována kvůli ázerbajdžánskému původu svého otce a že všechny její problémy byly způsobeny těmito

národnostními důvody. Navrhla proto, aby soud rozhodnutí žalovaného zrušil a věc mu vrátil k dalšímu řízení.

Krajský soud v Hradci Králové žalobu zamítl rozsudkem ze dne 15. 3. 2004. V řízení před správním orgánem neshledal krajský soud vady vytýkané žalobkyní ani jiné vady, pro které by měl napadené rozhodnutí zrušit; v odůvodnění rozsudku se rovněž ztotožnil se žalovaným v posouzení důvodu, pro nějž žalovaný neudělil žalobkyni azyl. Ze správního spisu vyplynulo, že žalobkyně požádala o azyl z ekonomických důvodů a z důvodu diskriminace pro svůj ázerbajdžánský původ. Správní orgán po provedeném řízení usoudil, že azyl nelze žalobkyni udělit, neboť žalobkyně neuvedla žádný z taxativních důvodů pro udělení azylu vyjmenovaných v § 12 zákona o azylu. Krajský soud mu dal po přezkoumání napadeného rozhodnutí v rámci žalobních bodů svým rozsudkem za pravdu: stejně jako správní orgán dospěl totiž k závěru, že jistá společenská diskriminace osob ázerbajdžánského původu, která v Arménii nepochybně existuje, není pronásledováním ve smyslu zákona o azylu.

Proti zamítavému rozsudku krajského soudu podala žalobkyně (dále též „stěžovatelka“) včas kasační stížnost založenou na důvodu uvedeném v § 103 odst. 1 písm. a) zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního (dále jen „s. ř. s.“), tedy na nezákonnosti spočívající v nesprávném posouzení právní otázky soudem v předcházejícím řízení. Stěžovatelka se domnívá, že jsou u ní dány důvody pro udělení azylu podle § 12 písm. b) zákona o azylu: stát se totiž nestará o to, že stěžovatelka nemůže najít práci a není jí vypláceno ani minimum sociálních dávek, resp. této skutečnosti zneužívá. Stěžovatelka je přesvědčena, že je pronásledována státním aparátem pro svou menšinovou národnost (k tomu podrobněji rozvádí údaje o národnostní diskriminaci Ázerbajdžánců v Arménii a o počtech ázerbajdžánských uprchlíků z Arménie) a pro svou příslušnost k sociální skupině nezaměstnaných. Pro tyto důvody měl být stěžovatelce udělen azyl z humanitárních důvodů ve smyslu § 14 zákona o azylu. Stěžovatelka upozornila na to, že podle Příručky procedur a kritérií pro přiznání postavení uprchlíka mohou být za pronásledování považovány i diskriminační činy soukromých osob, pokud je státní orgány vědomě tolerují, odmítají jim čelit nebo nejsou schopny zajistit účinnou ochranu.

Dále se stěžovatelka dovolávala kasačního důvodu obsaženého v § 103 odst. 1 písm. b) a d) s. ř. s. Žalovaný podle ní provedl nedostatečné dokazování; nepřihlédl přitom k velmi omezeným možnostem stěžovatelky coby žadatelky o udělení azylu, jak prokázat pronásledování v zemi původu. Dokumenty o situaci v Arménii, které předložil žalovaný, zhodnotil krajský soud zcela nesprávně. Krajskému soudu stěžovatelka vytkla i to, že nepřezkoumal dodržení procesních předpisů ze strany žalovaného, což učinit měl, byť stěžovatelka v žalobě poukazovala na vady správního řízení jen v obecné rovině. Minimálně se měl zabývat tím, zda žalovaný ve správním řízení provedl dostatečné dokazování a zda jeho rozhodnutí bylo dostatečně odůvodněno.

Konečně stěžovatelka napadla i to, že správní orgán ani soud u ní neshledaly překážku vycestování, neboť stěžovatelka bude po návratu do vlasti a při zjištění státních orgánů, že požádala v ČR o azyl, vystavena administrativní šikaně ze strany milice a dalších státních orgánů. V této souvislosti stěžovatelka odkázala na Zprávu MZV USA o dodržování lidských práv za rok 2001 ze dne 4. 3. 2002. Ze všech uvedených důvodů stěžovatel navrhl, aby Nejvyšší správní soud zrušil napadený rozsudek krajského soudu a věc mu vrátil k dalšímu řízení.

Závěrem stěžovatelka požádala o to, aby její kasační stížnosti byl přiznán odkladný účinek. Soud však o této žádosti nerozhodoval: samotné podání kasační stížnosti ve věci azylu spojené s návrhem na přiznání odkladného účinku totiž stačí k tomu, aby bylo žadateli o azyl uděleno vízum za účelem strpění pobytu podle § 78b zákona o azylu.

Nejvyšší správní soud přezkoumal napadené rozhodnutí krajského soudu v mezích důvodů vymezených stížnostními body (§ 109 odst. 3 s. ř. s.) a shledal kasační stížnost nedůvodnou; k některým skutečnostem v ní uvedeným přitom nepřihlížel.

Námitce poukazující na etnickou diskriminaci stěžovatelky ze strany státu soud nepřisvědčil. Je zřejmé, že přímé diskriminaci ze strany státu stěžovatelka vystavena nebyla; o této skutečnosti nesvědčí ani tvrzení, že policie, na niž se stěžovatelka obrátila, byla v její věci nečinná, resp. se svými upozorněními vůči stěžovatelčiným sousedům zůstala neúspěšná. Policie sice dbá na dodržování veřejného pořádku v nejširším slova smyslu, ovšem nelze po ní žádat, aby zabránila všem projevům urážlivého jednání a posměškům. Jednání soukromých osob, které stěžovatelka tíživě vnímala v každodenním životě a při hledání zaměstnání, rovněž není pronásledováním ve smyslu Příručky procedur a kritérií pro přiznání postavení uprchlíka. Jak již správně vyjádřil žalovaný ve svém rozhodnutí s poukazem na rozhodnutí Vrchního soudu v Praze, osoby určitého národnostního původu se mohou stát terčem ústrků, slovních útoků a podobně; to však samo o sobě ještě není pronásledováním ve smyslu § 12 zákona o azylu, pokud státní moc takové jevy nevyvolává a tajně nepodporuje, případně pokud je vědomě netrpí či je záměrně nedostatečně potlačuje. Takové jednání státu přitom ve stěžovatelčině případě zjištěno nebylo a stěžovatelka sama se v žalobě zmínila o diskriminaci pouze v obecné rovině. Krajský soud tedy hodnotil tuto tvrzenou diskriminaci – s ohledem na obsah správního spisu – jako diskriminaci ze strany soukromých osob a správně nepřisvědčil stěžovatelce v tom, že takové jednání je pronásledováním. Stěžovatelka nepřičítala v žalobním řízení toto jednání státu; její tvrzení o pronásledování státním aparátem je tedy novou skutečností, která byla uplatněna až po vydání napadeného rozhodnutí krajského soudu a ke které Nejvyšší správní soud nepřihlíží (§ 109 odst. 4 s. ř. s.). Totéž platí i o tvrzené diskriminaci pramenící z neposkytování sociálních dávek státem a z příslušnosti stěžovatelky k sociální skupině nezaměstnaných.

Stěžovatelka se domnívá, že její situace měla vést správní orgán k udělení azylu z humanitárních důvodů; to však soudu hodnotit nepřísluší, a krajský soud tedy v tomto směru učinil správný závěr. Nejvyšší správní soud se s ním ztotožňuje i v tom, že správní orgán při svém rozhodování nepřekročil zákonem stanovené meze správního uvážení ani je nezneužil, a při posuzování podmínek pro udělení azylu z humanitárních důvodů tedy nepochybil.

Námitka nedostatečného dokazování před správním orgánem je nedůvodná; Nejvyšší správní soud se jí přitom zabýval jen v obecné rovině, neboť jen takto byla obsažena v žalobě. Tvrzení o tom, že správní orgán dostatečně nepřihlédl k omezeným možnostem stěžovatelky v důkazním řízení, je totiž opět tvrzením novým, k němuž nelze přihlížet. Ani v kasačním řízení nevyšla najevo žádná pochybení žalovaného při provádění dokazování. Žalovaný si opatřil množství podkladů pocházejících od různých institucí (Ministerstvo zahraničí USA, Úřad Vysokého komisaře OSN pro uprchlíky, Česká tisková kancelář) ve snaze získat co nejobjektivnější představu o situaci v Arménii a umožnil stěžovatelce vyjádřit se k věci v řízeném pohovoru. Stěžovatelka dostala i možnost vlastního vyjádření mimo rámec konkrétních otázek formulovaných pracovníkem správního orgánu; této možnosti však nevyužila a nevyužila ani svého práva nahlédnout do shora zmíněných podkladů.

Nejvyšší správní soud nesdílí stěžovatelčin názor, že krajský soud nesprávně zhodnotil podklady pro rozhodnutí ve věci. Tato námitka je obecná a nelze z ní dovodit, v čem konkrétně spatřuje stěžovatelka pochybení krajského soudu; Nejvyšší správní soud však žádné takové pochybení neshledal. Krajský soud zhodnotil použité podklady jako postačující k rozhodnutí ve věci; se závěrem, který žalovaný na jejich základě učinil, se ztotožnil a Nejvyšší správní soud mu v tom přisvědčil. Neobstojí ani námitka, že krajský soud nepřezkoumal dodržení procesních předpisů ve správním řízení: naopak, postup správního orgánu přezkoumán byl, a to navzdory zcela obecnému žalobnímu tvrzení. Krajský

soud se přitom zabýval jak splněním obecných náležitostí správního řízení, tak i dodržením zvláštních procesních postupů stanovených v zákoně o azylu.

Poslední stěžovatelčina námitka směřuje proti závěru krajského soudu, že u ní není dána překážka vycestování; ani zde nedal Nejvyšší správní soud stěžovatelce za pravdu. K tvrzením o hrozbě mučení či nelidského zacházení a o pronásledování a šikaně ze strany milice a dalších státních orgánů nepřihlížel, neboť v žalobním řízení tato tvrzení uplatněna nebyla. Zůstává tedy jen obecná námitka, již stěžovatelka odůvodňuje poukazem na zprávu Ministerstva zahraničí USA, kterou žalovaný při rozhodování použil. Stěžovatelka sama v řízení před správním orgánem uvedla, že se při návratu do vlasti ničeho neobává, že se ovšem dosavadní stav věcí patrně nezmění a že ji tam nečeká žádná budoucnost. Skutečnosti, které stěžovatelka vylíčila, však překážku vycestování nezakládají. Z dokumentů založených ve správním spisu sice plyne, že v Arménii se vyskytuje policejní násilí; stěžovatelka však podle vlastních tvrzení tímto jevem ani žádným podobným jednáním ze strany státních orgánů nikdy ohrožena nebyla a shromážděné důkazy dokládají, že ani po návratu jí nehrozí nic, čeho by se mohla důvodně obávat. Závěry správního orgánu i krajského soudu v tomto ohledu jsou tedy správné.

Jelikož v řízení nevyšly najevo ani žádné jiné vady, k nimž je nutno přihlížet z úřední povinnosti (§ 109 odst. 3 s. ř. s.), zamítl Nejvyšší správní soud kasační stížnost jako nedůvodnou (§ 110 odst. 1 věta druhá s. ř. s.).

O náhradě nákladů řízení rozhodl Nejvyšší správní soud v souladu s ustanovením § 60 odst. 1 s. ř. s. Žalobkyně (stěžovatelka) nemá právo na náhradu nákladů řízení, neboť ve věci neměla úspěch; žalovanému správnímu orgánu, kterému by jinak jakožto úspěšnému účastníku řízení právo na náhradu nákladu řízení příslušelo, náklady řízení nevznikly.

P o u č e n í : Proti tomuto rozhodnutí nejsou opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 8. března 2005

JUDr. Marie Žišková
předsedkyně senátu